

Werkgroep „Toekomst van de cultuur van de Antroposofische
Vereniging“ in het kader van de ledenforums aan het Goethenatum

November 2023

EEN TOEKOMSTVISIE OP DE ANTROPOSOFISCHE VERENIGING

Een toekomstvisie op de cultuur van de Antroposofische Vereniging

Geachte lezers,

Met het oog op het 100-jarig jubileum van de kerstconferentie en de oprichting van de Antroposofische Vereniging, zijn wij van mening dat er behoefte is aan een vernieuwd zelfbeeld en een gemeenschappelijke visie op de toekomst.

Deze visie op de toekomst van de Antroposofische Vereniging is ontwikkeld tijdens de ledenforums aan het Goetheanum in de zomer van 2023.

Meer dan een dozijn leden was betrokken bij de werkgroep "Visie op een AAG-cultuur" (Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft). Bij de concrete formulering van deze tekst waren betrokken: Agnes Hardorp, Elisabeth Kurz, Enno Schmidt, Moritz Christoph, Rozanne Hartmann en Thomas Mayer.

Het gaat hier om een lange termijnvisie. Ze beschrijft een organisatie en lange termijn projecten voor de komende decennia.

Allereerst verheugen wij ons op levendige discussies en feedback. Daarna zullen de uitgangspunten van deze visie ter overweging worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van de Antroposofische Vereniging in Dornach. Daarna kunnen de afzonderlijke maatregelen verder worden uitgewerkt.

Deze brochure is als PDF beschikbaar op: <https://encr.pw/s9rln>

Er zijn ook versies in andere talen: <https://kurzelinks.de/74yv>

Reacties kunt u sturen naar
zukunft-anthroposophie@protonmail.com

Inhoud:

Inleidende opmerkingen	4
Doelstellingen van de Antroposofische Vereniging	5
De weg: nagestreefde cultuur van de Antroposofische Vereniging	9
1. Integratieve koepel voor de hele antroposofische beweging	10
2. Diversiteit als een verrijking ervaren in plaats van het volgen van gangbare meningen.	11
3. Mogelijkheden voor participatie en een cultuur van open ruimten	13
4. Transparante communicatie en Ik-gedragen ontmoetingen	17
5. Belangeloos bevorderen van initiatieven	19
6. Oefenende vereniging en beleefbare antroposofie	22
7. Vanzelfsprekende benadering van de omgang met bovenzinnelijke waarneming en geestelijk onderzoek	25
8. De ernst van de tijd en verantwoordelijkheid tegenover de geestelijke wereld erfahrbaar laten worden	29
9. Verdieping van het werk aan de bronnen van de antroposofie	31
10. Koepel van een spirituele cultuur	34
11. Sociale weerbaarheid tegen aanvallen	35
12. Leden van de hogeschool zijn vertegenwoordigers van de antroposofie	37
Hoe nu verder met de toekomstvisie?	38
Aanvullend essay van Enno Schmidt	42
De ernst van onze tijd en de verantwoordelijkheid tegenover de geestelijke wereld	

OPMERKING VOORAF

Na de Algemene Vergadering 2023 van de Antroposofische Vereniging in Dornach heeft het bestuur een proces in gang gezet met ledenforums. Alle leden van de Antroposofische Vereniging waren daarvoor uitgenodigd. Het eerste ledenforum vond plaats op 5 mei 2023 in de "Schreinerei" aan het Goetheanum, met 66 deelnemers ter plaatse en 115 online deelnemers. Dit ledenforum-proces zou minstens een jaar duren. Het doel was om verder te werken aan de onderwerpen die op de Algemene Vergadering open bleven. De ledenforums werden gemodereerd door managementconsultant Harald Jäckel.

Er werden twaalf werkgroepen gevormd om verschillende onderwerpen te behandelen: Wereldwijde afstemming - Toekomstvisie van de Antroposofische Vereniging - Transparante communicatie - Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap - Doelen, taken en maatschappelijke organisatie van een antroposofische vereniging - Spiritueel onderzoek - Hoe jongeren uitnodigen – Samenwerkingen - Kunstbedrijf, spraakkunst, dramatische kunst - Weleda – Driegerleding van de Antroposofische Vereniging.

Deze werkgroepen zullen deze onderwerpen uitwerken en uiteindelijk ontwerpbesluiten formuleren voor toekomstige Algemene Vergaderingen. De werkgroepen hebben zich zelfstandig georganiseerd. Ongeveer elke twee maanden werd er een ledenforum gehouden in Dornach en online.

Meer dan een dozijn leden waren betrokken bij de werkgroep „Visie op een AAG Cultuur“. De volgende personen waren betrokken bij de concrete formulering van deze tekst: Agnes Hardorp, Elisabeth Kurz, Enno Schmidt, Moritz Christoph, Rozanne Hartmann en Thomas Mayer.

We kijken uit naar levendige discussies en feedback. We hebben een nieuw zelfbeeld en een gezamenlijke visie op de toekomst van de Antroposofische Vereniging nodig. Reacties kunnen worden gestuurd naar dit e-mailadres: zukunft-anthroposophie@protonmail.com

DOELSTELLINGEN VAN DE ANTROPOSOFISCHE VERENIGING

- Door het (h)erkennen van de geestelijke impulsen van anderen en die van mijzelf door de anderen, ontstaat een gemeenschapsleven dat de basis kan zijn van de Antroposofische Vereniging.
- Het doel van de Antroposofische Vereniging is de antroposofie en de wetenschap van de geestelijke werelden te cultiveren en te vertegenwoordigen, een evenwicht te scheppen tussen kunst en wetenschap en zo het zaad te zaaien voor een toekomstige spirituele cultuur.

Toelichting:

Uit het ontwerp van de beginselen van de Antroposofische Vereniging 1912:

„Het is nodig om de verkenning van het bovenzinnelijke, dat in alle zintuiglijkheid verborgen ligt te bevorderen en de verspreiding van echte geestelijke wetenschap te dienen.

Ook is het noodzakelijk om het besef van de kern van de waarheid in de verschillende wereldbeelden van volkeren en tijden te verzorgen.“

Het is de taak van de Antroposofische Vereniging om de antroposofie te vertegenwoordigen met het doel een nieuwe spirituele cultuur tot stand te brengen (zie §2 van de statuten van de Kerstconferentie). Het gaat niet om het aanpassen aan de academische wereld, maar om onze eigenheid zichtbaar te maken en begrip tot stand te brengen.

Het is ook de taak van de vereniging om de weg van kennis voor de „Wijsheid van de Mens“ of “bewustzijn van het mens-zijn” beschikbaar te maken op een zodanige ideologievrije en onvoorwaardelijke manier dat het door zoekende mensen gevonden kan worden tussen Ahrimatische campagnes van angst en Luciferische verleidingen.

Het doet daarbij niet ter zake of deze mensen zichzelf als antroposofen zien of niet, of dat ze lid zijn van de vereniging of niet.

De Antroposofische Vereniging als beschermer van de erfenis van Rudolf Steiner dient deze erfenis internationaal toegankelijk ter beschikking stellen. Vrije toegang tot de werken van Rudolf Steiner, in zorgvuldig uitgegeven en zo mogelijk in vele werelddalen vertaalde versies, is onontbeerlijk.

Een balans tussen kunst en wetenschap is belangrijk. De kunst staat centraal omdat ze noodzakelijk is voor de verdieping van de wetenschap. Kunst wordt hier niet bedoeld als artistieke voorstellingen of als een stichtelijk voorprogramma, maar als een proces waarbij het mens-zijn volledig in betrokken is, waarbij de idee niet aan het begin maar aan het eind staat, waar niet aan specificaties wordt voldaan, maar waar het gaat om direct contact met de geest door het IK in een voortdurende dialoog met het object van onderzoek, het materiële of zijn wezen. Dit is alleen mogelijk met religieus gevoel. Kunst is daarom niet bedoeld als ontspanning of het "versieren" van wetenschap, maar als een verdiepende methode.

▪ **Een ander doel van de Antroposofische Vereniging is de behoeften en de noden van de tijd op te nemen en de spirituele achtergrond van actuele gebeurtenissen te onderzoeken. Het actief begeleiden van het overschrijden van de drempel van de mensheid en kijken naar de incarnatie van Ahriman, om ons eigen licht te brengen als een tegenwicht.**

Hierbij enkele actuele ontwikkelingen:

▪ De spirituele achtergrond van de huidige gebeurtenissen moet moedig worden aangepakt. De Coronaperiode liet zien hoeveel mensen probeerden om door de stroom van misinformatie heen te kijken/te doorzien. Ook hiervoor zouden wij als antroposofen een voorbeeld behoren te zijn. (Het tegen Ahriman opnemen).

- Omdat „de mensheid de drempel heeft overschreden“ (Rudolf Steiner), worden de dubbelgangers zichtbaarder en effectiever. Tegelijkertijd staat de spirituele wereld voor velen meer open.
- Ahrimanisch-soratische impulsen fungeren als occulte achtergronden van politieke wereldgebeurtenissen en supranationale organisaties.
- We bevinden ons nu in een andere tijd - op zijn laatst sinds 9/11 en de Covid pandemie, vindt er op alle niveaus een aanval op de mensheid plaats. Ernst is vandaag de dag cruciaal. Met weggijken zul je niets bereiken.
- Materialisme versterkt zichzelf als een zich verloochenende spirituele/ geestelijke stroming. (Rudolf Steiner: „Samenzwering tegen de geest“).
- De huidige kroon op het materialisme is het transhumanisme. Het probeert materiële onsterfelijkheid te bereiken, ontkent ziel en geest en herhaalde aardse levens. Het wordt opgelegd als een wereldreligie en vernietigt lichamen die minder ontvankelijk worden voor het spirituele. (Bijvoorbeeld door medicamenten zoals psychofarmaca, voedingsmiddelen die de menselijke gezondheid schaden zoals genetisch gemodificeerd voedsel of eetgewoonten zoals fastfood, digitalisering en beeldschermgebruik met een aantoonbaar negatief effect op de ontwikkeling van de hersenen en de gezondheid, menselijke gehechtheid aan de media met hersenloze verhalen, zelfs in de kindertijd, “media- dementie”, enz.)
- Niet-wetenschappelijke en postwetenschappelijke verhoudingen: Bewijs is vervangen door een vermeende consensus die door de media en politici wordt geclaimd. Financiële afhankelijkheden en invloeden hebben een beslissende invloed op de wetenschapsbeoefening.
- De “ont-wetenschappelijking” inzetten als instrument of als machtsmiddel. Trefwoord: gezondheids- of eco-dictatuur (in de zin van een voorgeschreven inlevering van burgerlijke vrijheden om een mono-perspectief en geconstrueerd gezondheidsmodel af te dwingen).

- Ont-ikken (Ent-Individualisierung) en reduceren van de mens tot kwesties van biologische sekse: genderfixatie en seksualisering, vooral van kinderen.
- Nogmaals: ont-ikken op het gebied van geneeskunde door de nadruk op materialistisch georiënteerde natuurwetenschap, die het spirituele (en dus het individu als zodanig) ontkent.
- De “ont-democratisering” wordt steeds tastbaarder: de machtsuitoefening door internationale ondernemingen en supranationale organisaties op het niveau van het internationale recht.

Wij zien het als taak van de Antroposofische Vereniging om deze ontwikkelingen en de krachten erachter niet alleen te erkennen en duidelijk te benoemen, maar ook daarvoor de filosofische en geestelijk-wetenschappelijke basis te vormen, waarnaar mensen van deze tijd kunnen verwijzen en waarop zij zich kunnen beroepen.

Op deze manier kunnen mensen een thuisbasis vinden die de uitdagingen van onze tijd ervaren en door de antroposofische weg van kennis het gezicht van Ahriman achter de ideologieën en angstscenario's herkennen.

DE WEG: NAGESTREEFDE CULTUUR VAN DE ANTROPOSOFISCHE VERENIGING

1. Integratieve koepel voor de hele antroposofische beweging

Alle antroposofische initiatieven moeten een thuis kunnen vinden in de Antroposofische Vereniging. De Antroposofische Vereniging is open en ontmoet mensen die geïnteresseerd zijn in antroposofie op dezelfde manier als leden, ook als ze formeel geen lid zijn.

Toelichting:

Het bijzondere van de Antroposofische Vereniging is dat verschillende karmische stromingen samenkomen. Dat is de grote taak om deze karmische groepen samen te brengen. Hierbij een aardig voorbeeld:

Wijlen Heinz Zimmermann, bestuurslid van de Antroposofische Vereniging, zei in 2009 op een hogeschoolcongres: „Het leidende principe van het bestuur van de Antroposofische Vereniging zou de voetwassing moeten zijn, niet uit vriendelijkheid, maar uit noodzaak. Het gaat niet om zelfverwerkelijking of macht, maar het is een dienende functie.” - „De kwaliteit van het bestuur kan beoordeeld worden aan de hand van de samenwerking. Het bestuur moet in staat zijn om iedere stroming in het lidmaatschap te vertegenwoordigen. Dit voorkomt sektarisme „ - (Bron: Aantekeningen van Frank Burdich, die aanwezig was op de conferentie).

Tot nu toe zijn echter veel antroposofische initiatieven uit de Antroposofische Vereniging weggedrukt, omdat ze niet strookten met de “heersende gang van zaken”. De Antroposofische Vereniging vertegenwoordigde een bepaalde vorm van antroposofie in plaats van overkoepelend voor alles te zijn. Naar onze mening leidde dit tot een verzwakking van de Antroposofische Vereniging, een verlies van leden en frustraties die de energie verlamde.

Het is van groot belang dat er actief een sociale cultuur nagestreefd wordt waarin verschillen worden getolereerd. Zelfs als je je eraan ergerd, we hebben de dynamiek tussen mensen juist nodig.

Negatief voorbeeld: In het Goetheanum liggen al jarenlang geen flyers van antroposofische initiatieven, maar alleen van de eigen evenementen. Dat betekent dat de verantwoordelijken het Goetheanum niet zien als een koepel voor de antroposofische beweging, maar vooral aandacht willen genereren voor hun eigen initiatieven.

Positief voorbeeld: de antroposofische vereniging in Duitsland (AGiD, , Anthroposofische Gesellschaft in Deutschland) heeft meerdere conferenties over karmawerk georganiseerd en daarbij de meest uiteenlopende antroposofisch geïntereerde karma-therapeuten bijeengebracht.

Door open te staan voor de meest uiteenlopende (karmische en spirituele) stromingen in de antroposofische beweging - in de zin van de Michael-prophetie aan het eind van de eeuw - kan een grotere uitstraling en aantrekkingskracht ontstaan, ook voor jongere mensen.

De Michaëlbeweging is veel groter dan onze aardse antroposofische beweging. Er zijn miljoenen Michaelieten, moedige waarheidszoekers en waarheidsstrijders, die de antroposofie niet eens kennen.

Als het spannend en echt is, dan zullen er nieuwe leden komen.

Suggesties voor actie:

- **Goetheanum als spiegel van de antroposofische beweging:** Aan het Goetheanum wordt informatie over antroposofische initiatieven en gebeurtenissen getoond.
- **Persoonlijke benadering:** op openbare conferenties staan vrijwilligers klaar voor nieuwe geïnteresseerden om hen persoonlijk te woord te kunnen staan. (Er kan bijvoorbeeld een extra tafel worden ingericht om gasten te ontvangen. Vrijwilligers die van gesprekken houden zouden bezoekers zo actiever kunnen benaderen).

- **Bijeenkomsten organiseren om de verschillende stromingen samen te brengen en te integreren.** Op deze bijeenkomsten worden bewust alle verschillende belanghebbende-, resp. werkgebieden uitgenodigd. (Naar het voorbeeld van de karmaconferenties van de AGID).
- **Zich inspannen om met alle antroposofische organisaties** en betrokkenen samen te werken en zinvolle gemeenschappelijke projecten te onderzoeken.

2. Diversiteit als een verrijking ervaren in plaats van het volgen van gangbare meningen.

De Antroposofische Vereniging staat niet voor een bepaalde manier van omgang met de antroposofie of speciale standpunten met betrekking tot de inhoud, maar wil een ontmoetings- en werkplek zijn voor alle mensen die geïnteresseerd zijn in antroposofie met hun individuele benaderingen. Daartoe worden openheid, tolerantie en het opbouwen van vertrouwen gecultiveerd en worden vaardigheden ontwikkeld om conflicten op te lossen. Het verlangen om te begrijpen weegt zwaarder dan het verlangen om te onderwijzen, nederigheid gaat boven arrogantie.

Toelichting:

De ander is een verrijking. Ieder ander kan mij een perspectief geven, een perspectief dat ik zelf niet heb. Om dit te doen moet het willen begrijpen zwaarder wegen dan willen onderwijzen. Natuurlijk kunnen we onze ervaringen en kennis delen als antwoord op een vraag, maar we moeten het meer ter harte nemen om op zulke vragen te wachten dan om anderen te overstelpen met allerlei lezingen.

Communicatie is zo belangrijk: elkaar verdragen, tolerantie en conflicten oplossen. Het cultiveren van de zogenaamde geschillencultuur - beter genoemd cultuur van tolerantie - waar mensen naar elkaar luisteren en elkaar laten praten. Waar je kunt spreken omdat geïnteresseerde aandacht je helpt om je eigen woorden te vinden.

Zo groeit vertrouwen. Vertrouwen, waarmee een voedende cultuur wordt opgebouwd. Daardoor worden we veerkrachtig en groeit ons weerstandsvermogen. Voor onze eigen ontwikkeling en die van de samenleving.

We hebben een levende open samenleving nodig, dan kunnen we ook kwesties aanpakken die niet open zijn. Maar we moeten eerst een gemeenschappelijke basis creëren.

We hebben een verantwoordelijkheid ten opzichte van de geestelijke wereld. Door de kwaliteit van samenwerking nodigen we bepaalde geestelijke wezens uit. Daarom is het noodzakelijk dat we de verantwoordelijkheid nemen om ervoor te zorgen dat een bepaalde kwaliteit inherent is aan onze samenwerking.

Het is belangrijk dat deze open ruimten beschermd worden. Als iemand zich op een sociaal destructieve manier blijft gedragen, is het nodig dat er met behulp van mediation een bemiddelingsproces start. Als dit niet werkt kan een arbitrageproces worden ingezet dat kan leiden tot aan de rechtbank. Een arbitrageprocedure kan leiden tot het uitzetten van het lid uit de Antroposofische Vereniging.

Suggesties voor actie:

- **Verzoeningsbijeenkomsten** met degenen die de afgelopen decennia zijn "uitgesloten". Zij krijgen actief verzoening aangeboden en worden uitgenodigd voor persoonlijke ontmoetingen.
- **Culturele ambassadeurs die de culturele verandering ondersteunen:** Actieve leden werken in werkbijeenkomsten uit hoe in de context van de Antroposofische Vereniging de cultuurverandering kan worden bevorderd en hoe conflicten en andere hindernissen door bemiddeling kunnen worden opgelost.
- **Training in mediation, coaching, bemiddeling:** Trainingen moeten regelmatig worden aangeboden aan leden.
- **Beschermen van het vrije geestelijke leven.** Dat betekent dat destructief gedrag, pesten en anderen naar beneden halen, leiden tot

een bemiddelingsaanbod of mediation. Als dit niet voldoende is, kan het voorgelegd worden aan een geschillencommissie en leiden tot het uitsluiten uit de Antroposofische Vereniging

3. Mogelijkheden voor participatie en een cultuur van open ruimten

De nadruk ligt op het bevorderen van de individuele werkzaamheid van mensen zelf. Mogelijkheden tot deelname aan evenementen en aan de ontwikkeling/ vormgeving van de Antroposofische Vereniging zijn een vanzelfsprekendheid. De cultuur van de open ruimte gaat over de toegankelijkheid van vergader- of werkruimten, over publicatiemogelijkheden tot en met tijdelijke openruimtes voor leden-initiatieven op conferenties.

Toelichting:

De Antroposofische Vereniging heeft juist nu meer en niet minder behoefte aan medeverantwoordelijkheid van haar leden. Alleen zo kan de ontwikkeling van de vereniging op de lange termijn slagen. Daarom is het noodzakelijk dat de vraag naar medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid de komende jaren in het middelpunt van de discussie staan.

Daarbij is het nodig dat de wisselwerking tussen beslissingen van bovenaf en een op medezeggenschap gerichte samenleving van onderaf tot stand komen. De leden moeten inspraak hebben bij de grote lotsbeslissingen die de toekomst bepalen.

De uitdagingen voor de Antroposofische Vereniging worden steeds groter: het overwinnen van financiële problemen, het realiseren van de antroposofische kunstimpuls, het behouden van het Goetheanum als toneel voor mysteriespelen, het realiseren van een eigentijdse organisatievorm van de Hogeschool, het vertegenwoordigen van het wetenschappelijke karakter van de antroposofie als geestelijke impuls

tegenover de materialistisch georiënteerde wetenschap in alle helderheid en duidelijkheid, en het bevorderen van een werkelijk vrij geestelijk leven.

Een effectieve en sterke Antroposofische Vereniging kan als vereniging op de lange termijn alleen succesvol zijn door een sterke betrokkenheid van de leden. De Antroposofische Vereniging heeft alleen kans om op de lange termijn de crisis te boven te komen en impulsen te geven voor de toekomst in de geest van haar missie, wanneer er een brede dialoog binnen de Vereniging plaatsvindt en de besluiten van haar functionarissen eerlijk en transparant worden gecommuniceerd.

Daarvoor is nodig dat we bestaande en beproefde instrumenten versterken, zoals het recht om moties in te dienen of het versterken van de publicatieorganen van de vereniging. Een voorbeeld van open ruimtes is het Rudolf Steiner Huis in Berlijn, waar elk antroposofisch georiënteerd initiatief ruimtes kan huren zonder inhoudelijke beperkingen. Dankzij deze openheid is het huis intussen springlevend en biedt onderdak aan talrijke initiatieven. Er is een open agenda: <https://agberlin.de/rudolf-steiner-haus/raumbelegung/>

Antroposofie werkt door concrete mensen. Alleen door de persoonlijk geworden antroposofie raken we aan haar wezen. Daarom is het belangrijk dat leden laten zien wat zij op de meest uiteenlopende antroposofische gebieden hebben ontwikkeld. Daartoe behoren kunst, beweging, klank, taal, kleur, drama en beeldende kunst. Diepe vreugde van heldere inzichten. Onbevangen ontmoeting tussen mensen, het gesprek. Er is al zoveel in de wereld ontwikkeld wat het hart tot nieuw leven kan brengen en dat ruimte kan vinden in ons grote Goethe-anum-hart, zodat het weer kan uitstralen in de wereld. Discussies over actuele thema's, waarnemingsoefeningen, gezamenlijke reflectie op teksten en complexe vragen - met een open einde. De ander actief de tijd geven om iets te ontwikkelen wat hij graag wil, niet alleen in lezingen, maar op alle gebieden van antroposofische interesses en activiteiten. Niet alleen het eigene zeggen, maar de toehoorder echt mee te nemen in de eigen belevingswereld en dan waarnemen of het resoneert.

Suggesties voor actie:

- **Het Goetheanum opent zich als ledenacademie.** Elk lid kan ruimtes huren voor antroposofische evenementen. Zo wordt het Goetheanum rijk gevuld. Voor de ruimtes wordt huur betaald. Een data- en reserveringsoverzicht kan via internet worden aangeboden. Verantwoordelijkheid voor de inhoud wordt gedragen door het actieve lid. Deze cultuur van open ruimten zou ook door andere huizen van de Antroposofische Vereniging dienen te worden overgenomen.
- **Beschikbare tijd voor workshops en “open ruimten” die leden aanbieden op conferenties en bijeenkomsten.** Dit betekent dat er voldoende tijd is om uit te wisselen over onderzoeksvragen, nieuwe bevindingen, ervaringen en andere zaken.
- **Thematische colloquia:** Er moeten bijeenkomsten worden georganiseerd die alleen bestaan uit bijdragen en workshops door deelnemers, die zich vrij aanbieden. Kosten en catering moeten daarbij laagdrempelig zijn. Het organiserende lid is verantwoordelijk voor de inhoud. De ervaring leert dat dergelijke bijeenkomsten goed worden ontvangen. Voorbeeld: Colloquium Zintuiglijke Wereld - Geestelijke Wereld van de Natuurwetenschappelijke sectie van 2-4 juni 2023: <https://science.goetheanum.org/veranstaltungen/meditationswochenende>
- **Een inperking van de rechten van de leden door het beperken van het recht om moties in te dienen op algemene vergaderingen zou contraproductief zijn.** Voorstellen voor een gedelegeerdensysteem of hogere eisen voor moties van leden zijn in tegenspraak met het doel van actieve participatie van leden. In plaats daarvan zouden ledenforums regelmatig vóór algemene vergaderingen (GV, General Versammlung) moeten plaatsvinden om voorstellen van leden en het bestuur te kwalificeren. De GV wordt dan geïnformeerd over de uitkomsten daarvan. Door deze voorbereiding kan het zijn dat al geplande moties bij de GV vervallen of worden gewijzigd. Hierdoor kan de vergadering soepeler verlopen. Tot nu toe was het niet mogelijk om aan alle moties recht te doen omdat er te weinig verwerkingstijd was. Het verloop voor het indienen van moties wordt beschreven in een reglement dat door de GV wordt vastgesteld.

- **Open ledenblad:** alle bijdragen van leden (in een geschikte vorm: digitaal als PDF of als in te scannen voorbeeld op papier, aangepast formaat) worden maandelijks verstuurd via de e-maildistributie-lijst "Anthroposophie Weltweit" (Duitse bijdragen naar de Duitse verdeler, Engelstalig aan de Engelse verdeler enz.). Er zal geen redactionele bewerking plaatsvinden. Bijdragen moeten worden voorzien van een samenvatting zodat er een overzicht kan worden gemaakt. Er geldt een gedragscode: Als bijdragen worden uitgesloten van verspreiding vanwege onfatsoenlijke of ongepaste inhoud of persoonlijke aanvalen, moet dit worden vermeld in de betreffende verzending. Stilzwijgende afwijzing van bijdragen is niet toegestaan. (Uit de aanvraag voor communicatie van de Algemene vergadering van de Antroposofische Vereniging in Dornach 2023, die is verplaatst naar de ledenfora).

- **Coöptatie, d.w.z. de selectie van nieuwe bestuursleden en sectiehoofden door aanwijzing en niet door verkiezing komen niet overeen met een hedendaags rechtsleven.** Om de leden eigenaar te laten zijn van de Antroposofische Vereniging, moeten bestuursleden en sectievoorzitters door de leden worden gekozen.

Een passende selectieprocedure die niet afglijdt naar typische verkiezingscampagnes moet nog worden uitgewerkt. De volgende punten dienen in overweging te worden genomen:

Het bestuur van de Antroposofische Vereniging kan bestaan uit directe leden en sectieleiders.

De kandidaten presenteren hun concrete plannen en doelen, zodat een beslissing kan worden genomen. De zittingstermijn van bestuursleden en sectievoorzitters is beperkt in de tijd, herverkiezing is mogelijk.

De secties kunnen beslissen of de sectieleider door de sectieleden of door de GV gekozen kan worden.

Mogelijke weerstand:

- Er is meer organisatie nodig en er zijn extra contactpersonen nodig.
- De integratie van nieuwe structuren in bestaande structuren vereist goede planning.

- Het tegenargument zou kunnen zijn dat dit alles in de bestaande werkcentra zou kunnen worden gedaan, maar niet nodig is voor het Goetheanum. Wij zijn van mening dat beide nodig zijn om de geestelijke stroom tussen het Goetheanum en de omgeving te versterken.

4. Transparante communicatie en ik-gedragen ontmoeting

Transparante communicatie is een basis voor samenwerking die vertrouwen bevordert. Communicatie van mens tot mens is ook de basis voor een ontwaken aan het geest-zielewezen van de ander. Dit aspect wordt hieronder verder uitgediept.

Toelichting:

Transparante communicatie is een uitdaging voor de niet-hiërarchische omgang met elkaar, voor externe en interne uitwisseling en voor dialoogwerk in groepen. Jezelf niet zien als vertegenwoordiger van een zaak, van een hogere waarheid, maar altijd als mens, die alleen kan spreken vanuit wat hij zelf draagt en vanuit zichzelf, vanuit wat eigen en actueel is.

Omgaan met elkaar en ik-gedragen communicatie in esoterische gemeenschappen:

Onder de dekmantel van gelijkgestemdheid blijven veel vragen onbeantwoord. Vanwege de behoefte om erbij te horen, kan er angst zijn om zichzelf te laten zien. Door de verering van "het hogere" kan de ontwikkeling van het eigene op de achtergrond raken. De verleiding om goed en aardig te willen zijn, is groot. Het wordt ons steeds duidelijker dat een impuls voor de Antroposofische Vereniging, maar ook voor de maatschappij in het algemeen, niet is om elkaar als vertegenwoordigers van iets te ontmoeten, maar juist vanuit het eigene, vanuit wat werkelijk in ons leeft en waarvoor we zelf verantwoordelijk zijn, inclusief alle onzekerheid en kwetsbaarheid. We bedoelen hiermee het bewust gezochte gesprek met elkaar. Deze vorm van gesprek heeft als resultaat dat dat de ander door de inhoud zichzelf laat zien. Daarbij

kunnen ook zijn of haar hypocrisie of voorwendsels aan het licht komen waarmee de ander zich identificeert, maar voor zichzelf houdt. Het leidende principe is niet de tolerantie, maar liefde voor waarachtigheid.

In een dergelijk proces kunnen "maskers" vallen en ondraaglijke situaties ontstaan. Net zoals bij het naderen van het drempelgebied en bij zelfkennis. Dat is niet gemakkelijk. Hierbij gaat het om wakker zijn en blijven, ondanks alle weerstand en gedochten, om een dieper luisteren dat gelijk staat aan onvoorwaardelijke liefde voor de ander. Deze liefde heeft niets te maken met het egoïstische gevoel van liefhebben; het moet in elk moment opnieuw ontstaan. Het is geen attitude, het is een zuiver gebeuren. Dit leidt tot het ervaren van de geest-ziele-werkelijkheid van de ander. En hetzelfde geldt voor jezelf. Dit gebeuren nodigt de deelname van spirituele wezens uit, wordt ontvankelijk voor spirituele stromen, genereert geestelijke substantie.

Het "beter" weten, je goed voelen, jezelf behagen, alles wat egoïstisch is, is niet helpend. Het is een communicatieve menselijke ontmoeting. Dat is, zoals we zijn, onder bepaalde omstandigheden nauwelijks uit te houden. Het echte werk is "erin durven gaan". Het is ook het "niets" en de opstanding, het onzekere en het onvermijdelijk creatieve. De andere mens is mijn "tegenover". Hier gaat het om toegenomen gevoeligheid, sensitiviteit, het samen overwinnen van illusies en van valse zekerheid op weg naar de werkzame wezenskern. Dit is voor ons het esoterisch gebeuren in de gemeenschap. Esoterie is wanneer het echt wordt. En er niets anders overblijft.

Een dergelijke omgang met elkaar lijkt ons onafwijsbaar als de Antroposofische Vereniging een vereniging van individuen en ja, ook van Michaelieten wil zijn. Het lijkt ons onbetwistbaar dat de vereniging open wil staan voor allen die op hun eigen manier bewust met de spirituele wereld omgaan en op hun eigen manier bijdragen aan de vergeestelijking van het denken en de cultuur. Want daarvoor is het belangrijk dat de ander in de ontmoeting gevonden wordt niet wat hij of zij als norm vertegenwoordigt, anders staan waarheden boven de mens die de een

als de “goede” binnenhalen en de ander als de “foute” uitsluiten.

In de ik-gedragen ontmoeting, zoals hierboven beschreven, kan spirituele substantie opborrelen uit de dialoog en leiden tot onbaatzuchtigheid.

Suggesties voor actie:

- Op de ledenavonden, op vrij initiatief van verschillende mensen van waar dan ook, maar ook in lerarencolleges, onder leden van commissies en vooral in conflict- en post-conflictsituaties kunnen dergelijke vormen van dialoog tot stand worden gebracht. Ze hebben een vorm. Ze zijn niet eenmalig, maar vereisen een langer traject van meerdere bijeenkomsten. Als ze serieus worden aangepakt, mag er aanvankelijk rustig een tasten of zelfs onzekerheid zijn. Want al snel blijkt, wanneer deze mensen de grootst mogelijke inspanning hebben geleverd, dat door de deelname van zuiver geestelijke wezens, de vormgeving van het proces helpend in de richting wordt gestuurd van juist deze speciale groep mensen. In zo'n kring bestaat geen hiërarchie. Het gaat werkelijk alleen om de eigen waarneming en het eigen denken.

5. Belangeloos bevorderen van initiatieven

De Antroposofische Vereniging staat open voor antroposofische impulsen en initiatieven. Zij bevordert deze waar mogelijk, zodat ideeën en daden kunnen worden. De Antroposofische Vereniging wil zo een voedingsbodem voor initiatieven zijn in plaats van activiteiten in de kiem te smoren. De vitaliteit en uitstraling van de Antroposofische Vereniging hangt af van het initiatief van haar leden en van degenen die enthousiast zijn over antroposofie.

Toelichting:

Van denken naar willen: Het samenkomen in themagroepen is één ding, maar een thema kan tot in de wil, dus tot in de daad worden

ontwikkeld. Antroposofie wordt dan een veelzijdige verrijking voor de wereld. Maar hoe bereiken we een cultuur van (onbaatzuchtige) ondersteuning van initiatieven van anderen? Treden we initiatieven niet vaak op zo'n manier tegemoet dat we eerst alles vanuit ons eigen perspectief bezien, over wat de initiatiefnemers beter zouden moeten doen of niet hebben overwogen? Zouden we ons niet liever verheugen over datgene wat wil ontstaan? In Duitsland heeft de Antroposofische Vereniging (AGiD) een initiatieffonds voor financiële ondersteuning: Welke mogelijkheden hebben wij om van de Antroposofische Vereniging werkelijk een broedplaats (voor het 6e cultuurtijdperk) te maken?

Suggesties voor actie:

- **Luister met belangstelling naar initiatieven.** Antwoord er stimulerend en bevorderend op.
- **Richt een initiatievenfonds op (zoals de AGiD).** Hierdoor worden financiële middelen ter beschikking gesteld, die rechtstreeks in de projecten van de leden kunnen vloeien. De beslissing om dit te doen is niet bureaucratisch en kan regionaal worden gerealiseerd. Door de regionale toewijzing van middelen kunnen initiatieven breed worden ondersteund en niet alleen floreren in een paar goed georganiseerde centra.
- **Richt een platform op voor crowdfunding,** bijvoorbeeld samen met duurzame banken. Initiatieven hebben in het begin vaak geld nodig. Een crowdfundingplatform zou antroposofische initiatieven zichtbaar en daarmee financierbaar kunnen maken.
- **Netwerken:** Als beweging moeten wij onze contacten in de wereld versterken, omdat deze ook van de initiatieven van de antroposofie profiteert. Netwerken in de omgeving van de antroposofische beweging kunnen verdere financieringsbronnen aanboren en zo ook de samenwerking versterken waardoor de antroposofie positief zichtbaar wordt.
- **Platform voor initiatieven:** Op internet zou een platform voor initiatieven kunnen worden gecreëerd. Door categorisering en zoeken op trefwoorden kunnen initiatieven worden ontdekt en kan samenwer-

king worden gestimuleerd. Een voortdurende actualisering van het overzicht is eenvoudig online mogelijk. Dit zou bekendheid geven aan initiatieven van leden en netwerken makkelijker maken.

- **Internationale sprekersbemiddeling voor de opbouw van de wereldmaatschappij:** Antroposofische initiatieven in andere landen profiteren van het vinden van goede sprekers en cursusleiders die ook bereid zijn lange reizen te maken. Het Goetheanum ondersteunt dit door een centrale bemiddelings-beurs, zodat sprekers en buitenlandse initiatieven elkaar gemakkelijker vinden. Dit kan georganiseerd worden via een online portaal, waarvoor ook een verantwoordelijke moet zijn die de contacten onderhoudt en aanspreekbaar is.

- **Meertalige versies van www.anthrowiki.at stimuleren de ontwikkeling van de wereldwijde gemeenschap:** veel mensen benaderen antroposofie via internet en hebben behoefte aan adequaat voorbereide teksten. Anthrowiki.at is zeer populair geworden met een hoog aantal hits, Hetzelfde is nodig voor andere talen. Het Goetheanum zou vertaalinitiatieven moeten aanmoedigen en ondersteunen door de software ter beschikking te stellen en de vertaling te helpen coördineren.

Mogelijke weerstand:

- Gebrek aan geld evenals
- extra taken, maar we hebben oplossingen nodig voor deze twee uitdagingen om in de toekomst te kunnen overleven en tot bloei te kunnen komen.

6. Oefenende vereniging en beleefbare antroposofie

De spirituele scholingsweg en de geestelijke ontwikkeling vereist oefening en moet de hele mens omvatten (lichaam, ziel, geest). Daarom bevordert de Antroposofische Vereniging de studie van de antroposofie, kunstzinnige activiteiten, scholing van de waarneming, meditatie, het waarnemen van „het etherische“ en van de Ik-ontmoetingen in het sociale evenals de uitwisseling van dergelijke ervaringen. De antroposofische vereniging zelf ontwikkelt zich als een levend en bezielde organisme.

Toelichting:

In het begin werd antroposofie toonaangevend door Rudolf Steiner gedragen en ontwikkeld. Tegenwoordig vormen de actieve leden de basis, waar de antroposofie leeft. De Antroposofische Vereniging wordt niet alleen gesteund door de geestelijke deskundigheid van de bestuursleden, maar door alle leden. Hier volgt een voorbeeld:

Het overleden bestuurslid van de Antroposofische Vereniging Heinz Zimmermann heeft in een werkgroep op een hogeschoolconferentie van 5 tot 11 september 2009 in het Goetheanum openlijk beschreven: „Kijk eens naar de lijst met voorzitters van de Antroposofische Vereniging. Het is al een dalende lijn. Rudolf Steiner - onvergelijkbaar. Albert Steffen - als je alleen maar de eerste 200 bladzijden van zijn 20.000 bladzijden tellende autobiografie hebt gelezen, dan besef je dat hij een buitengewone persoonlijkheid was, Hermann Poppelbaum - een groot natuurwetenschapper! Hij schreef baanbrekende boeken. Rudolf Grosse - een goede leraar, ik heb les van hem gehad. Manfred Schmidt-Brabant - een humoristisch persoon.“ - Op dit punt stopte Heinz Zimmermann met praten. - Toen sprak een dame uit het publiek: „Maar meneer Prokofieff is ook een buitengewone persoonlijkheid, nietwaar?“ - Heinz Zimmermann zei: „Ja, wij allemaal!“

Wij zijn een oefenende vereniging. Het is de opgave van de antroposofie om te wekken, om bewuster, kritischer, vrijer en moediger te worden – ook tegenover het kwaad.

Als wij leden vertegenwoordigers van de antroposofie willen zijn, hebben wij daartoe ook de mogelijkheid nodig om ons te scholen: Om te leren presentaties te houden en eigen thema's te presenteren, in gespreksgroepen te oefenen, feedback te krijgen, te oefenen in het ontwikkelen van vaardigheden en de talenten van anderen te ontdekken.

Online werkgroepen bieden een leermogelijkheid voor geïnteresseerden die te ver uit elkaar wonen voor regelmatige fysieke bijeenkomsten. Dit is vooral belangrijk voor het opbouwen van een mondiale samenleving, vooral in landen met slechts enkele leden. Daarom is het nodig dat er een bemiddelingscentrum wordt opgericht om het internationale aanbod van online werkgroepen te registreren, online te publiceren en de nationale verenigingen te helpen bij het aanvraagproces. Het gaat ook om aanbod te initiëren. Dit zal vaak land-overschrijdend zijn. Het doel is een wereldwijde online academie.

Het gebied van de geestelijke scholing moet meer worden gepromoot door middel van programma's over scholing van de waarneming, meditatie en spirituele ontwikkeling. De ervaring leert dat ervaringsgerichte werkgroepen op conferenties goed worden ontvangen. Deze zouden meer gewicht moeten krijgen.

Bij het organiseren van conferenties en bijeenkomsten is het belangrijk dat er open ruimten zijn voor datgene wat in het moment ontstaat of zich aandient. Zodat iets dat vanuit de geestelijke wereld binnen wil stromen ook gehoord kan worden. Ook een kunstzinnig-sociale vormgeving kan ontstaan vanuit het moment. Wij willen gehoor geven aan wat zich vanuit de tegenwoordigheid van geest wil uitspreken: om ons open te stellen voor de stroom die ons uit de toekomst tegemoet komt. Dit alles wordt niet eenmalig uitgetoetst als een eerste impuls, maar wordt geoefend en opgebouwd om vrucht te dragen. Evaluaties achteraf worden meegenomen in toekomstige gebeurtenissen.

Hoe wordt een groep een levend, bezielde en geest-dragend organisme? Zodat spirituele wezens erin kunnen leven en we de kwaliteit van ons samenzijn verzorgen: in de ontmoeting, in de zin van het ontwaken voor het geest-zielewezen van de ander en door een diepe interesse in en begrip voor de ander.

Suggesties voor actie:

- **Richt een bemiddelingscentrum op voor internationale online werkplaatsen** voor de opbouw van een wereldgemeenschap. Het doel is een wereldwijde online academie.
- **Werkgroepen voor scholing van de waarneming**, voor de geestelijke ontwikkelingsweg en meditatie op conferenties aanbieden.
- **Nieuwe niveaus van waarneming en ervaring ontwikkelen en toelaten**, ook in de sociale sfeer, de etherische en geestelijke niveaus mee inbegrepen. Terughouding, de kwaliteit van een gesprek herkennen, het effect van pauzes, dingen laten uit- en naklinken, enz. Je kunt beginnen met heel eenvoudige oefeningen. (Oefening van Rudolf Steiner: Als je een kamer binnenkomt - met mensen erin of leeg - merk dan op hoe het is - en hoe het verandert als ik binnen ben gekomen).

Doe elke keer een evaluatie, maak de balans op en neem op wat goed heeft gewerkt.

Mogelijke weerstand:

- Omgaan met waarnemingsoefeningen is voor sommige mensen nieuw en onbekend.
- In tegenstelling tot individualisering worden de vaardigheden bij sociale processen meestal pas beginnend ontwikkeld.
- Het betrekken van geestelijke wezens is nieuw en onbekend.

7. Vanzelfsprekende benadering van de omgang met bovenzinnelijke waarneming en geestelijk onderzoek

Een levendige, uitstralende en overtuigende wetenschap van de geestelijke werelden is alleen mogelijk als het ondersteund wordt door persoonlijke ervaring. De ervaring van wezens die op alle geestelijke niveaus werkzaam zijn, kan geleerd worden. Zoals elke wetenschap, vereist bovenzinnelijk onderzoek methodische helderheid en teamwerk. De Antroposofische Vereniging wil ook een thuis zijn voor zielen die waarnemend in de geestelijke wereld leven.

Toelichting:

Rudolf Steiner was in staat de geestelijke werelden waar te nemen, deze voor het denken te beschrijven, evenals de wisselwerkingen tussen de verschillende geestelijke niveaus en de materiële wereld te onderzoeken en te verklaren.

Bovenzinnelijke waarneming is altijd een dialoogproces. Door de scholingsweg (zielsoefeningen en meditatie) kunnen bewustzijnsinstrumenten ontwikkeld worden die de antwoorden van de geestelijke wereld op specifieke vragen mogelijk maken.

Zonder bovenzintuiglijke waarnemingen blijft alleen het opnemen van het werk van Rudolf Steiner over. Wanneer alleen Rudolf Steiner over de geestelijke werelden zou kunnen berichten, is dat niet erg overtuigend. Alleen actief geestelijk onderzoek dat door vele schouders gedragen wordt, is zowel naar binnen als buiten overtuigend en levensvatbaar.

In het verleden werden mensen die zelf bovenzinnelijke waarnemingen hadden, vaak gemeden door de Antroposofische Vereniging, omdat het niet paste in de gangbare mening.

Een probleem daarbij is dat besturen, sectieleiders en een groot deel van de leden van de Antroposofische Vereniging - in ieder geval zichtbaar voor de buitenwereld - geen voorstander zijn van bovenzinnelijke

waarnemingen. Er is een bekend psychologisch mechanisme: waarmee je jezelf niet bezig houdt, wordt gemakkelijk ondergewaardeerd.

Dit heeft geleid tot de absurde situatie dat de bevolking in de afgelopen decennia een toenemende belangstelling heeft ontwikkeld voor geestelijke ervaringen en vermogens, zoals beschreven door Rudolf Steiner: Door de verschijning van de Christus in de etherwereld worden helderziende ervaringen gemakkelijker mogelijk en de mensheid als geheel heeft in de 20e eeuw de drempel naar de geestelijke wereld overschreden, maar zonder het te beseffen. De Antroposofische Vereniging heeft echter nauwelijks concrete impulsen voor de ontwikkeling kunnen geven; in plaats van de nieuwe esoterie te integreren en te stimuleren, heeft zij zich ervan gedistantieerd. Mensen met bovenzinnelijke waarnemingen die toch in de Antroposofische Vereniging terecht kwamen, voelden zich niet gehoord of erkend. Zelfs mensen die met hulp van Rudolf Steiner bovenzintuiglijke waarneming ontwikkelden, werden in de kou gezet.

Met betrekking tot de hierboven beschreven situatie heeft zich in de Antroposofische Vereniging de laatste jaren een verandering voorgedaan in de richting van meer openheid voor bovenzinnelijke waarnemingen. Deze verandering moet ondersteund worden.

Alleen wie een impuls heeft, kan deze dragen. Je kunt niet van anderen verlangen dat ze iets tot stand brengen als ze deze impuls zelf niet hebben. Dit betekent dat een verandering in deze situatie alleen mogelijk is, wanneer mensen met een eigen bovenzinnelijke waarneming verantwoordelijke posities in de Antroposofische Vereniging kunnen krijgen.

Dit betekent natuurlijk niet dat de bestaande omgangsvormen binnen de antroposofie moeten worden afgeschaft, maar dat de bandbreedte moet toenemen en dat alle stromingen in de antroposofische beweging in het bestuur en de secties worden vertegenwoordigd.

Zo zou de Antroposofische Vereniging een thuis kunnen worden voor alle geestelijk spiritueel zoekende zielen, een plek waar men vrijuit

over zijn spirituele ervaringen kan spreken, ideeën kan uitwisselen en zich verder kan oriënteren.

Suggesties voor actie:

- **Thema “bovenzinnelijke waarneming” voortdurend thematiseren.** In de publicaties van de Antroposofische Vereniging, de secties en de landelijke verenigingen worden ervaringsberichten en resultaten van spiritueel onderzoek gepubliceerd en worden bijdragen actief uitgenodigd.
- **Op conferenties van de Antroposofische Vereniging worden ook scholings- en waarnemingsseminars aangeboden,** zodat geïnteresseerde leden zich in het onderwerp kunnen verdiepen. Tot nu toe gebeurt dit slechts sporadisch. Op voorstellen voor belevingsworkshops wordt vaak door het Goetheanum niet gereageerd, dus afgewezen (bijv. op de Landbouwconferentie 2023 of de Wereld Wereldconferentie 2023).
- **Evenementen gericht op spiritueel onderzoek en bovenzinnelijke waarneming:** De Antroposofische Vereniging en de secties organiseren eigen conferenties, colloquia of seminars over dit thema.
- **Oprichting van een „gespecialiseerd tijdschrift voor geesteswetenschappelijk onderzoek”** waarin onderzoeksrapporten worden gepubliceerd. Het tijdschrift staat open voor alle onderzoek dat te maken heeft met bewuste waarnemingen van de spirituele werelden, ook vanuit andere contexten. Het tijdschrift kan ook alleen online worden aangeboden. Op deze manier creëren we een platform waarop onderzoeksresultaten over individuele onderwerpen te vinden zijn. We eren het werk van geestelijke onderzoekers door de mogelijkheid van publicatie en moedigen hen aan om door te gaan met hun onderzoek. Om het tijdschrift te runnen, zullen we in eerste instantie het volgende in dienst hebben: ten minste één vrijgestelde redacteur en in het begin zal ook een adviesraad nodig zijn.
- **Oprichting van een internationaal studiejaar “Geestelijk onderzoek en bovenzinnelijke waarneming” aan het Goetheanum.** Dit is bedoeld

om mensen op te leiden die dan in staat zullen zijn om impulsen in de samenleving verder uit te dragen. Het studiejaar zou kunnen bestaan uit periodes met verschillende docenten en zou het volgende kunnen omvatten: Meditatie en zielsoefeningen, bovenzinnelijke waarneming op verschillende gebieden (waarneming van substantie, de etherische wereld, elementenwezens, overledenen, engelenhiërarchieën, etc.), euritmie en euritmie-waarneming, Bothmer-gymnastiek, diagnose van wezensdelen, geestelijke genezing, antroposofische menskunde en tekstwerk. In doorlopende oefengroepen wordt de cursusinhoud verdiept en verinnerlijkt.

- **Opname van voldoende gekwalificeerde personen** in het bestuur en de sectieleiders of de benoeming van officiële contactpersonen die bekend zijn met bovenzinnelijke waarneming.

Mogelijke weerstand:

Individuele bestuursleden van de Antroposofische Vereniging en sectieleiders kunnen terughoudend zijn om de inhoud van de organisatie fundamenteel uit te breiden op een manier die niet in overeenstemming is met hun eigen mogelijkheden. Het bestuur zou dit echter mogelijk niet toegeven, maar positief reageren, om vervolgens de uitvoering om formele redenen (geen geld, geen medewerkers) op niets te laten uitlopen.

8. De ernst van de tijd en verantwoordelijkheid tegenover de geestelijke wereld ervaarbaar laten worden

Doordat de mens zich richt naar de geestelijke wereld verandert de materiële en geestelijke wereld en draagt daardoor bij aan de verdere wereldontwikkeling. Het ervaren van het spirituele is ook het herkennen van het kwaad en de intentie ervan, die niet verward moet worden met mensen die deze intentie (moeten) uitvoeren. We worden nu geconfronteerd met maatregelen voor een transformatie van de mensheid die door velen niet als zodanig worden ervaren omdat zij de gepropageerde berichten kritiekloos volgen.

Toelichting:

Het kwaad werkt zo dat we dit liever niet willen weten. Het kwaad moet voor antroposofen geen angstbeeld zijn, maar een zekere wegwijzer voor het bewustzijnsleven. De ervaring van de werkzaamheid van geestelijke wezens kan schokkend zijn, het tot dan toe bestaande menselijke bevattingsvermogen te boven gaan en in zekere zin de offerbereidheid vragen om pijn te ervaren, ook om moedig te zijn en initiatief te durven nemen.

Aan het begin van deze eeuw vonden er nieuwe ontwrichtende gebeurtenissen plaats op een schokkende en traumatiserende manier. Daarover kwamen officiële verklaringen die het denken uit zijn baan tilde en afgesneden wegzette op het veld van geloof. De ene nieuwe "publiekstrekker" na de ander verscheen, bang-makend, intimiderend, ophitsend. De verworvenheden van onze beschaving zonken, werden overgenomen door "anti-menselijke" maatregelen, onderbouwd met "het goede" (je doet het voor de ander).

Ahriman is geen mens en kan niet naar menselijke maatstaven beoordeeld of begrepen worden. Geen adem, geen pauze, geen genade, geen fout. Om in de gebeurtenissen van de tijd het wezenlijke te beleven, betekent doelbewust de essentie ervan ervaren en daarmee de ernst van de tijd. Onder de weinigen die in dit verval van beschaving

rechttop blijven staan en dus met een heldere geest naar buiten treden, vinden we ook antroposofen. De Antroposofische Vereniging en haar instellingen worden geconfronteerd - en werden al geconfronteerd - met wat in Duitsland tegen het midden van de vorige eeuw aan het licht kwam. Nu is de tijd gekomen om verantwoordelijkheid te nemen voor het mens-zijn en dit ten opzichte van de geestelijke wereld beleefbaar te maken.

„Zij die spreken over tekenen van verval en het zelfs kunnen bewijzen, hebben gelijk over wat leeft in de uiterlijke wereld. Maar opdat ze geen gelijk krijgen, daarvoor moet ieder zelf zorgen. Want de weg omhoog komt niet vanuit het objectieve, maar komt uit het subjectieve van de wil“ (Rudolf Steiner, 02.07.1920, GA 198).

„De mensheid is in een stadium van haar ontwikkeling gekomen waarin het kwaad en de leugen zichtbaar moeten worden. Dat alles is er al: het kwaad, de gruwel, de leugens, het verval - het is er allemaal, maar het is nog steeds verborgen. En het moet zichtbaar worden. Het zal zichtbaar worden in de levensomstandigheden van de enkeling, in alle huwelijken, ... evenals in het algemene leven van naties en staten. ... Alleen die mensen die uiterlijk en innerlijk in staat zijn om het wezenlijke van het niet-wezenlijke te scheiden zullen door alles wat komen gaat heen komen zonder geestelijk ten onder te gaan ... Want hier ligt de meest verschrikkelijke verleiding. De mensheid zal moeten vechten tegen de leugen - tegen het oerkwaad.“ (Rudolf Steiner / Naschrift van A. Petersen ter nagedachtenis aan Rudolf Steiner, Stuttgart 1979, p. 191)

Suggesties voor actie:

- **Het moet erkend worden:** Ahriman haalt ons weg van onze goddelijk bedoelde ontwikkelingsweg en wil ons inlijven. De waarneming van het eigen denken en de eigen gevoelsbewegingen houdt al in dat je de verleider en de leugen ontdekt. Wie de leugen in zichzelf niet herkent, zal hem elders ook nauwelijks durven herkennen.

- **Mensen die de kracht hebben om in deze tijd rechtop te staan en niet te zwijgen, hebben onze steun nodig.** Mensen die met gefundeerde, wetenschappelijke verklaringen het fundament onder de “leugen-bouwwerken” uit halen en geïnteresseerd zijn in de waarheid, moeten worden uitgenodigd. Vleierij, meeloperij, omdat men hoopt er ongestraft vanaf te komen, leidt onvermijdelijk tot medeplichtigheid. Evenals de kop in het zand steken in de hoop dat de dingen blijven zoals ze zijn, dit alles heeft niets met antroposofie te maken. Dat is al een leugen op zich.
- **Het gaat niet om het aanwijzen van schuldigen, maar om zelfkennis.** Zelfkennis leidt tot een uitweg.
- **Het is belangrijk voor hen die moedig opstaan om zichtbaar te worden.** Het helpt niet om je te verstoppen voor de ahrimanische vernietigingsstroom, want hij ziet je toch wel.

9. Verdieping van het werk aan de bronnen van antroposofie

We hebben een Vrije Hogeschool voor Geestesonderzoek nodig die volledig als een Hogeschool werkt, d.w.z. in de zin van onderwijs en onderzoek.

Uitleg:

Voor de verdieping van de antroposofie en de wetenschap van de geestelijke werelden zijn sociale vormen nodig. Daarvoor dient een “Hogeschool voor Geestesonderzoek” te worden opgericht, onder andere aan het Goetheanum, maar ook op andere plaatsen. Het is belangrijk dat deze zich onderscheidt van de bestaande “Hogeschool voor Geesteswetenschap (Eerste Klasse/ Esoterische Cyclus)”.

Deze laatste is geen hogeschool in die zin van het woord, dat het onderzoek en onderwijs omvat. Er zijn weinig opleidingen of studenten en nauwelijks onderzoeksprojecten of onderzoeksrapporten. Daarmee

is de term „hogeschool“ misleidend en de opbouw van een werkelijke hogeschool voor geesteswetenschappelijk onderzoek geblokkeerd.

Het probleem met de bestaande eerste klas van de School voor Geesteswetenschap is dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de beschrijving van het pad naar de geestelijke wereld en het daadwerkelijk bewandelen van het pad. In de regel leidt alleen het lezen van de hogeschool teksten meestal niet tot bovennatuurlijke waarnemingen.

De bestaande Hogeschool claimt een esoterische kern te zijn van de Antroposofische Vereniging wat tot uitdrukking komt in de blauwe kaart. Esoterisch betekent dat ik niet van buitenaf naar de beschreven resultaten van de antroposofie kijk, maar ben ikzelf belevend verbonden met geestelijke wezens. Deze aanspraak een esoterische kern te zijn, wordt door de huidige hogeschool op basis van de verwarring tussen het gaan van de weg en de beschrijving van de weg vaak niet vervuld. Meestal blijft het werk bij het lezen van de uren en blokkeert daarmee een overgang naar het veel bredere gebied van spiritueel onderzoek.

Dit wil niet zeggen dat het niet belangrijk is om met de klassikale teksten bezig te zijn. Dit is zeer waardevol en het is zeer de moeite waard dat het klassenwerk in gemeenschappen wordt gecultiveerd. Er moet echter niet meer van worden gemaakt dan het is.

Dit zou de ruimte openen voor een „hogeschool voor geesteswetenschappelijk onderzoek“ waarin onderwijs en onderzoek worden verzorgd.

Hierbij gaat om zelfbewust geestelijk onderzoek en de waarden van waarheidsvinding, empirisme en open gesprek, en niet om toenadering tot een materialistisch beperkt concept van wetenschappelijkheid. De normen van geesteswetenschappelijk onderzoek kunnen alleen wij zelf ontwikkelen en vertegenwoordigen. Respect in de wereld en ook van andere hogescholen en universiteiten zal alleen ontstaan als we onze onafhankelijkheid bewaren en praktische en begrijpelijke resultaten leveren waarvoor belangstelling bestaat in de samenleving.

Suggesties voor actie:

- Oprichting van een internationaal studiejaar “Spiritueel onderzoek en bovenzinnelijke waarneming” aan het Goetheanum en oprichting van een “Tijdschrift voor geestelijk onderzoek”. (zie punt 7)
- **Het Goetheanum als opleidingscampus verder ontwikkelen** door het bundelen van bestaande en het creëren van nieuwe opleidingen. De Antroposofische Vereniging fungeert daarbij als koepel en impuls-gever. Het doel is om minstens 500 studenten naar de Goetheanum-campus te trekken.
- **Meer onderzoeksprojecten** in de afzonderlijke secties aan het Goetheanum.
- **Oprichting van een samenwerkingsnetwerk** met andere onderwijs- en onderzoeksinstituten.
- **Oprichting van een Hogeschool voor Geestesonderzoek aan het Goetheanum.** Dit is natuurlijk niet gemakkelijk te realiseren, maar het kan alleen werkelijkheid worden als we ernaar streven.
- **De oprichting van andere scholen voor geestesonderzoek elders stimuleren.**

Mogelijke weerstand:

- Hogeschool-leden zullen door een verandering in het begrip van de hogeschool in hun hart geraakt worden, daarmee kan elke verandering een gevoelige kwestie zijn en geblokkeerd worden.
- Als er geen consensus komt, bestaat de mogelijkheid dat de Antroposofische Vereniging uiteen kan vallen in plaats van groeien.

10. Als koepel van een spirituele cultuur en geesteswetenschap voor andere spirituele geestelijke stromingen zichtbaar worden.

Antroposofie is er niet alleen voor antroposofen, maar wil kiemen leggen voor een spiritualisering van de mensheid. Een wetenschap van de geestelijke werelden is de koepel voor alle geestelijke stromingen die elkaar wederzijds kunnen begrijpen. Belangrijk hierbij is: Niet beleren, maar ontmoeten.

Toelichting:

Geesteswetenschap is geen privéaangelegenheid voor antroposofen, maar de koepel voor alle onderzoekers die rekening houden met de ziel en de geest - net zoals natuurwetenschap overkoepelend is voor ieder die natuurverschijnselen onderzoekt.

Een opening naar andere geestelijke stromingen is alleen mogelijk als de innerlijke opening naar de antroposofische beweging succesvol is geweest.

Een opening is ook alleen mogelijk op basis van eigen bovenzinnelijke ervaringen. In de empirie, dat wil zeggen in een gedeelde ervaring van de werkelijkheid, kunnen we elkaar ontmoeten en zo ook de verschillende concepten wederzijds begrijpen.

Suggesties voor actie:

- **De dialoog met andere spirituele bewegingen en richtingen wordt verzorgd**, bruggen worden gebouwd en overkoepelende forums worden geïntegreerd. Dit kan dan leiden tot projecten, conferenties en publicaties.
- **Kwalificatie van spiritueel onderzoek** vindt plaats door ontmoeting, begrip en uitwisseling.
- **Begrijpelijke formuleringen:** De resultaten van antroposofie worden zo authentiek en begrijpelijk mogelijk geformuleerd, zodat spiritueel geïnteresseerden zich er gemakkelijker mee kunnen verbinden.

▪ **Kritiek op “onwetenschappelijke” wetenschap:** Om gezien te worden als de koepel van een spirituele cultuur en wetenschap, is het belangrijk om het verschil met materialistische en post -factum wetenschap* te benadrukken. Het verschil met materialistische en post-factum-wetenschap moet algemeen begrijpelijk worden gemaakt. Een instituut of onderzoeksnetwerk moet worden opgezet om de aannames (axioma's en hypothesen) en onwetenschappelijke denkbarrières en onwetenschappelijke procedures van materialistische wetenschap te analyseren door middel van doorlopend mediawerk en rapporten. (*Noot van de vertaler: post-factum-wetenschap = het negeren van erkende feiten. In plaats van het aanvaarden van erkende feiten wordt er vertrouwd op of gebruik gemaakt van niet-geverifieerde beweringen of wordt verwezen naar stemmingen en gevoelens.)

11. Sociale weerbaarheid tegen aanvallen

Antroposofie wordt, zonder zelf escalatie uit te lokken, door sommige materialistische en ideologische belangengroepen gezien als een tegenstander. Smaad in de media, generalisaties en nepnieuws, eventueel persoonlijke aanvallen op individuele antroposofen, die als persona non grata worden bestempeld en daardoor hun vermogen verliezen om invloed te hebben in de samenleving, zijn gebeurtenissen die ons treffen en waar we objectief mee om moeten gaan. Daarnaast zijn er overheidsregels die het sociale leven bureaucratiseren of, zelfs onbedoeld, financiering bemoeilijken. Aangezien beide trends de culturele en sociale sector als zodanig beïnvloeden, moeten we actief samenwerken met iedereen die een vrij geestesleven bevordert, democratische basiswaarden en mensenrechten vooropstellen en hiervoor ook op willen komen. Binnen de Antroposofische Vereniging moeten we zowel een alertheid als een innerlijke kracht en samenhang ontwikkelen tegenover wat hier beschreven wordt.

Toelichting:

In de Antroposofische Vereniging moet het weer vanzelfsprekend worden dat wij ons ten opzichte van de geestelijke wereld hebben te

verantwoorden en niet tegenover uiterlijke verwachtingen. Wij hebben een reputatie te verliezen aan de Michaëlschool, niet aan journalisten die een sensatieverhaal boven de waarheid stellen, niet aan politici die in bepaalde kringen punten willen scoren of aan materialistische wetenschappers of financiële belangen.

Daarbij is één ding vooral belangrijk. Door onze werkzaamheid in de wereld moeten we niet onnodig in de problemen raken. In de Landbouw cursus drukt Rudolf Steiner dit uit met een beeld: Het gaat er niet om als een dolle stier tegen de wereld in te rennen. Er willen bruggen gebouwd worden – ook wanneer onjuistheden worden terechtgewezen of nepnieuws als bewezen wordt voorgesteld.

Suggesties voor actie:

- **Scholing:** Of geweldloze communicatie volgens Rosenberg, of omgaan met conflicten volgens Glasl; we hebben hier leergebieden voor constructieve samenwerking, die we meer in onze conferenties kunnen integreren.
- **Geschillencommissie:** Sinds 2009 heeft de Antroposofische Vereniging in Duitsland (AGiD) een geschillencommissie voor interne meningsverschillen. Deze commissie wordt door de leden gekozen. Zulke arbitragecentra, waar leden en commissies een beroep op kunnen doen, zouden wereldwijd moeten worden opgericht. Deze commissies mogen alleen bestaan uit leden die over de juiste kwalificaties en beroepservaring beschikken. Goede wil zonder ervaring en „gereedschap“ is meestal onvoldoende om conflicten op tijd te de-escaleren en een gemeenschappelijke weg te ontwikkelen.
- **Openbaarheid moet worden georganiseerd.** Zo werkt de AGiD sinds 2021 voor het eerst samen met antroposofische instellingen aan pr-werk. Voor pr-werk is een lange adem nodig. Om aan thema's bij het publiek bekendheid te geven is het nodig om ongeveer vier jaar lang hier herhaaldelijk aan te werken. Als een onderwerp bovendien wordt vertegenwoordigd door meerdere instellingen, verhoogt dit het belang en de geloofwaardigheid.

- **Voorbereid zijn op aanvallen:** De methoden van aanvallen en de manieren om ermee om te gaan, moeten intern tot in detail worden besproken, zodat de leden van de Antroposofische Vereniging zich innerlijk kunnen voorbereiden en niet 'koud' worden overvallen, maar weten hoe ze ermee om moeten gaan.

12. Leden van de hogeschool zijn als representanten van de antroposofie verantwoordelijk voor de doelen en cultuur van de Antroposofische Vereniging

De hier beschreven cultuuromslag moet vooral door de leden van de hogeschool gedragen worden. Hoe kunnen wij als hogeschoolleden onze rol in de cultuuromslag vervullen?

De leden van de Hogeschool:

- verzorgen in het bijzonder het meditatieve werk met de klassikale lessen
- werken tegen de achtergrond van hun bevindingen in het praktische leven
- doen onderzoek naar hun bevindingen of moedigen onderzoek aan
- in het kader van hun bevindingen en in een terminologie die begrijpelijk is voor tijdgenoten spreken zij over levende samenhangen
- brengen de vreugde over voor de vrijheid in het denken.

Toelichting:

Door deze praktijk wordt de kracht werkzaam die het leven van de antroposofie hier op aarde voedt.

HOE GAAT HET VERDER MET DE TOEKOMSTVISIE?

Hoe kan de toekomstvisie van de Antroposofische Vereniging werkzaam worden?

Dat is een proces van langere adem. Hiervoor is een uitvoerige discussie binnen de ledengroepen nodig. Wij hopen op veel gesprekken in werkgroepen, afdelingen en op bijeenkomsten.

Deze toekomstvisie moet ook in andere talen worden vertaald, zodat het toegankelijk wordt voor alle leden wereldwijd.

De auteurs van dit document bieden zich van harte aan om voor bijeenkomsten te worden uitgenodigd: zukunft-anthroposophie@protonmail.com

Een nieuw elan voor het toekomstbeeld zou dan op een Algemene Vergadering in Dornach kunnen leiden tot een besluit over de nieuwe richting, op zijn vroegst in 2025.

Ontwerpvoorstel voor de Algemene Vergadering

De statuten van de Algemene Antroposofische Vereniging worden als volgt gewijzigd:

Art. 2 luidt nu:

2. De vereniging vervult haar taken en doelstellingen volgens het programma dat is voorgesteld door Rudolf Steiner en door de leden op de oprichtingsvergadering van 28 december 1923 unaniem is aangenomen. In overeenstemming met deze oprichtingsstatuten is zij verantwoordelijk voor het verzorgen van kunstzinnige, wetenschappelijke en pedagogische inspanningen in de geest van het Goetheanum, de Vrije Hogeschool voor Geesteswetenschap.

Dit art. 2 wordt aangevuld met het volgende:

De vereniging streeft ernaar haar doelen te bereiken volgens de volgende principes:

1. De Vereniging ziet zichzelf als een integratieve koepel voor de gehele antroposofische beweging.
2. Zij ziet diversiteit als een verrijking en wil een ontmoetings- en werkplek zijn voor alle mensen die geïnteresseerd zijn in antroposofie met hun individuele benaderingen.
3. Zij schept mogelijkheden voor participatie en een cultuur van open ruimten.
4. Zij bevordert transparante communicatie en ik-gedragen ontmoetingen.
5. Zij wil een moedergrond zijn voor initiatieven en bevordert deze belangeloos.
6. Zij wil als een oefenende vereniging de spirituele scholingsweg van de hele mens bevorderen, zodat de antroposofie beleefbaar wordt.
7. Zij bevordert en verzorgt een natuurlijke omgang met bovenzinnelijke waarneming en geestelijk onderzoek.
8. Zij ziet de ernst van de tijd en haar verantwoordelijkheid tegenover de geestelijke wereld onder ogen.
9. Zij heeft als doel het verdiepen van het werk aan de bronnen van de antroposofie door een hogeschool op te richten die zich volledig inzet voor onderwijs en onderzoek.
10. Zij wil als koepel voor een spirituele cultuur en wetenschap van de geestelijke werelden voor andere spirituele stromingen herkenbaar worden.
11. Zij ontwikkelt sociale weerbaarheid tegen aanvallen.
12. De leden van de Hogeschool zijn als vertegenwoordigers van de antroposofie verantwoordelijk voor de doelen en cultuur van de vereniging.

AANVULLEND ESSAY

door Enno Schmidt

(Deze tekst is geschreven in het kader van de ontwikkeling van deze toekomstvisie van de Antroposofische Vereniging).

De omgang met elkaar en de ik-gedragen communicatie van esoterische gemeenschappen

Conflicten worden vaak verhuld. Toch bevatten ze de potentie tot spirituele en sociale substantievorming en tot vernieuwing van het waarachtige.

Concreet geldt dit ook voor de manier waarop wij als antroposofen met elkaar omgaan. Honderd jaar geleden waren de omgangsvormen tussen hen minder persoonlijk, meer formeel volgens fatsoensnormen en gingen over verworven kennis. Dat past niet meer bij onze tijd. Eerder wordt er een sluier van nietszeggende vriendelijkheid ter bescherming van het individu overheen gelegd en creëert het een gevoel van saamhorigheid bij gedachtewisselingen die tussen antroposofisch strevendenden toch ook tot het esoterische zouden moeten leiden. Hiermee is niet het voordragen van esoterische inhouden bedoeld, maar in het proces van confrontatie het spreken vanuit het eigen nu en het dieper luisteren naar de ander, dóór zijn voorwendsels heen, totdat waarachtigheid is bereikt. Hoe meer de mens een IK is, hoe minder hij maatschappelijk sociaal, groepsvormend is - wat op dit moment over het algemeen meer in de mensheid het geval is dan honderd jaar geleden - des te meer moet deze eigenheid ook in de ontmoeting verschijnen. Des te meer is de ontmoeting ook dramatisch, schokkend, nauwelijks uit te houden of bedreigend - het werpt ons terug op het geheel eigen van de ander. Zoveel te meer ontstaat in deze ontmoeting ook de geestvonk. Geeststromingen, geestelijke wezens komen tevoorschijn en worden ondersteunend en richting gevend. Deze ontmoeting, deze uitwisseling, dit praten met elkaar is niet gemakkelijk. Het gaat niet

om zichzelf beschermende vriendelijkheid, om tolerantie ten opzichte van de ander, van wie het zelfbedrog en de onwaarheden als geweld kunnen verschijnen. Is het goed om tolerant te zijn tegenover de spirituele wereld? Nee, dat helpt niet. Ook niet in een echte ontmoeting. Niet tolerant zijn, maar ingaan op wat ook pijnlijk en uitpuddend kan zijn omdat je te maken hebt met zelfbeelden, zelfliefde en dubbelgangers - om de ander te kunnen bereiken en te herkennen. Dit is net zo uitdagend als het drempelgebied, waar je door deze wederkerigheid zelfs in terecht komt. In dit proces leidt het tot onvoorwaardelijke liefde voor de ander. Het is niet het zelfgevoel van de liefde dat mij een bijzonder goed gevoel in de liefde geeft. Als werkelijke liefde moet het telkens opnieuw gecreëerd worden. Een spiritueel proces. Een esoterische gebeurtenis. Natuurlijk verwijst dit niet naar alledaagse en functionele ontmoetingen, maar eerder naar het bewust bezig zijn met elkaar, bijvoorbeeld als parallelgebeuren aan de esoterische cyclus. In mijn ogen is dit de centrale nieuwe impuls die om inspanning vraagt. Goede wil is één ding. Maar het gaat ook over kunnen. Goede wil is de voorwaarde om vaardig te worden. Maar bekwaamheid is in deze context altijd onzeker en altijd nieuw, creatief. Zo kunnen geestelijke wezens meewerken. Al het gewoontegetrouwe, alle zelfbescherming is dat niet. Clichés van het zelfbeeld en het welvaartsspek van de kennis worden overboord gegooid. Wat geriefelijk is in onze omgang met elkaar heeft geen waarde. Deze impuls creëert geen hiërarchie. Iedereen is gelijkwaardig. Het komt overeen met de ontwikkeling naar individualisering. Esoterie is geen aanbidding en voorstelling. Esoterie kan concreet plaatsvinden tussen mensen. Het kost zelfoverwinning en het overwinnen van de zelfverhulling van anderen. Dat kan pijnlijk zijn. Als bewust gewild proces met elkaar is dit kwalitatief hetzelfde als de zelfkennis bij het naderen van de drempel. Uit het streven in het proces ontstaat geestelijke substantie die vooral in de Antroposofische Vereniging gevormd moet worden. Overigens is zo'n proces kunst.

Suggesties voor actie:

Iedereen die een voortschrijdend inzicht heeft over dit proces kan groepen vormen met anderen waarin dit proces kan worden afgetast

en ervaringen kunnen worden opgedaan. De ervaringen kunnen zo worden binnen gedragen in de omgang met sociale conflictgebieden en structuren in de samenleving. Overal kan onmiddellijk op voet van gelijkheid worden begonnen met het begrijpen van deze manier van omgang met elkaar, zonder ambtenarij.

Mogelijke weerstand:

We hebben allemaal de neiging tot inschikkelijkheid en verhulling. Deze krachten zijn in ons aan het werk, voor zover onze tegenwoordigheid van geest niet expliciet en in het moment boven de situatie staat. Geest is altijd momentaan. Geestelijke ervaring kan niet worden herinnerd. Je kunt je alleen herinneren wat je zelf als interpretatie en verklaring hebt bedacht. Geestelijk beleven is meestal schokkend en krachtig. En vaak ongemakkelijk. En kan niet worden voorbereid omdat het iemand beter uitkomt. In de gespreksvorm die hier genoemd wordt, treedt het op als realiteit. Daarom samen-zijn met anderen, niet het stille kamertje of de algemene overeenstemming van gelijkgestemden. Maar iedereen als de éne en enige in het echte leven en 'zijn'. Ook wanneer je denkt dat je op zoek bent naar het geestelijke, werkt daaronder het weten hoe uitdagend, omkerend en het egoïsme verbrandend dit kan zijn. Met andere woorden, men kan zich goed voelen in verhalen over het spirituele, maar zijn werkelijke voorkomen vermijden.

De openbaringen van Rudolf Steiner zijn zo krachtig dat ze in zijn tijd en nog steeds door velen gedeeltelijk of voorlopig beantwoord worden met religieuze toewijding. Dat heeft zijn waarde. Maar je kunt daar ook blijven staan, het kan een gewoonte worden. Dan verhindert het de mens als zodanig om tot verschijning te komen en daarmee zijn geestelijke actualiteit en ontwikkeling. Christus leeft niet in het ideaal, maar in de mens. Dit omvat het hele bereik van het werken aan het ideaal tot het tekortschieten en falen ervan. Wordt de verering van iets hogers een gewoonte, dan wordt het ideaal boven de mens in het hier en nu gesteld, dan bevinden we ons volgens de maatschappelijke toestand in het verre verleden en ten opzichte van het nu alleen maar

als voorbereiding op iets dat in de toekomst werkelijkheid zal worden. Op deze manier vindt er geen ontwikkeling plaats. Ontwikkeling vindt plaats waar het menens wordt, waar je niet kunt vertrouwen op allerlei structuren, richtlijnen, slogans en beelden, waar het erop aan komt en je kaal en bloot geconfronteerd met iets waarvan je niet weet wat er uit zal komen en hoe het verder zal gaan, waar je als niets anders dan jezelf als een Ik tevoorschijn moet komen. Daardoor ontstaat openheid om verder te komen. En daardoor is er ook de energie voor. De genoemde dialoogvorm is hiervoor een mogelijkheid.

De vraag naar vernieuwing van de Antroposofische Vereniging en het aantrekken van nieuwe en vooral meer jonge leden speelt al lang. Daarbij wordt er vaak de aandacht op gevestigd dat de Antroposofische Vereniging iets zou zijn en hebben dat voor anderen interessant zou kunnen zijn, niet dat de vernieuwing zich op jezelf betreft, dat de aantrekkingskracht voor anderen een actuele substantiële inspanning zou moeten zijn. Met de blik op anderen, die goed zouden moeten vinden wat ik zelf goed vind, kun je jezelf ook afleiden van het feit dat je misschien zelf niet veel doet wat anderen goed kunnen vinden. Wat is de "Antroposofische Vereniging"? Dat is een esoterische gemeenschap. Het is het handelen en werken van individuele mensen. "De vereniging zou moeten"? Nee, IK doe. Esoterie is niet het geloof in een hogere wereld. Esoterie is de verwerkelijking daarvan. Daarin zijn voorstellingsbeelden en intenties storend, belemmerend. Je moet je gekoesterde ideeën en zekerheden verlaten. In zekere zin in het niets stappen. Dat kan met anderen. De vorm van dialoog waar we het over hebben geeft ons de mogelijkheid om een esoterische gemeenschap te zijn. Zoals ik al zei, heeft dit niets te maken met voorgedragen esoterische inhoud, maar met de realisatie als gemeenschap. "Wakker worden aan de ander" zou je het kunnen noemen. Maar opnieuw niet als een ideaal uit gesponnen suiker, maar als werkelijkheid. Daarbij ontstaat substantie.

Zij ontstaat vanuit overwinning en in het volharden van een manier van luisteren die alleen mogelijk is met onbaatzuchtige liefde voor de ander - niet uit een bevlieging van het gevoel van liefde. Ook hier weer: het drempelgebied. En steeds weer opstanding.

De ernst van de tijd en de verantwoordelijkheid ten opzichte van de geestelijke wereld

Het spirituele ervaren betekent vaak dat we ons bewust worden van iets dat bijna ondraaglijk is in zijn realiteit, radicaliteit en enormiteit en dat uitstijgt boven wat we op aarde gewend zijn. Dit geldt op een specifieke manier voor het werk van Ahriman. Dit wezen is geen mens, zijn vermogens en bedoelingen kunnen niet in een menselijke maat worden gemeten. De omvang van de leugen kreeg een nieuwe dimensie met de aanslag in New York in het eerste jaar van onze eeuw, de oorlogen die volgden, de elkaar snel opvolgende, traumatiserende, beroering brengende, geconstrueerde aandachtstrekkingen zoals de pandemie, de lockdown en vaccinatie, de oorlog in Europa, het nieuwe pandemieverdrag en het conflict met China, het verspreidt zich steeds verder in elk bedrijf, elk huishouden, in ieders bloedbaan. Dit als zodanig te erkennen in zijn onveranderlijke intentie om door te gaan zelfs als het erkennen ervan in tegenspraak is met de voorgeschreven overtuigingen en te veel is voor het gewone bevattingsvermogen, maakt de ernst van de tijd voelbaar.

Niet omdat Rudolf Steiner hierop gewezen heeft, is dit zo. Maar Rudolf Steiner wees er terecht op dat de cultuur vernietigd zal worden, dat het afgelopen zal zijn met de mensheid, dat het tot een voortijdig einde zal komen als mensen niet vechten voor hun cultuur. Geen hogere macht zal dit voor hen doen. Het hangt er alleen vanaf of genoeg mensen zich hiertegen verzetten en vechten voor het voortbestaan van de mensheid.

Rudolf Steiner zei: „De mensheid is in een stadium van haar ontwikkeling gekomen waarin het kwaad en leugens zichtbaar moeten worden. Het is er allemaal al: het kwaad, de gruwel, het leugenachtige, het verval - het is er allemaal, maar het is nog verhuld. En het moet zichtbaar worden. Dit zal zichtbaar worden in de levensomstandigheden van het individu, in alle huwelijken, ... evenals in het leven van naties en staten. ... Alleen die men-

sen zullen in staat zijn om alles wat komen gaat te doorstaan zonder geestelijk te vergaan die, buiten en vooral in zichzelf het wezenlijke van het niet- wezenlijke kunnen onderscheiden. ... Want hier ligt de meest verschrikkelijke verleiding. De mensheid zal moeten vechten tegen de leugen - tegen het oerkwaad." (Rudolf Steiner / Naschrift van A. Petersen ter nagedachtenis aan Rudolf Steiner, Stuttgart 1979, p. 191).

Of: „Zij die spreken over fenomenen van verval en ze zelfs kunnen bewijzen, die hebben gelijk over wat er in de buitenwereld leeft. Maar opdat ze geen gelijk krijgen, daarvoor moet ieder individu zelf zorgen. Want de weg omhoog komt niet van het objectieve, de weg omhoog komt van het subjectieve van de wil. ... Vandaag de dag kun je dus geen beroep doen op een objectieve wet, je kunt alleen een beroep doen op de goede wil van de mensen" (Rudolf Steiner, 02.07.1920, GA 198).

Rudolf Steiner verwees ook naar de incarnatie van Ahriman en gaf de tijd aan: Nog voordat de minste tijd van de 21e eeuw voorbij zal zijn.

Antroposofen kunnen hun ogen voor die tijd niet sluiten. Men kan niet hopen op genade. Dat het niet zo erg zal zijn, daar kun je niet op hopen. Afwachten, kun je ook niet. Want dit alles is de bedoeling en niet van voorbijgaande aard.

Suggesties voor actie:

Hoe ieder individu hiermee omgaat moet aan ieder van ons worden overgelaten. Het zou immers een verzwakking van de noodzakelijke individuele kracht zijn als een „je moet, jullie moeten, dit is de enige manier" aan anderen zou worden opgelegd.

Het gedrag van de Antroposofische Vereniging en haar instellingen is net zo heikel als tijdens de opkomst van het naziregime. Riskeren we sluitingen? Hopen we onder de radar door te glippen? Zoeken we uitvluchten? Laten we ons liever overtuigen door de propaganda om rust te hebben en op de oude voet door te gaan?

Het feit dat antroposofische instellingen sprekers niet hebben uitgenodigd of niet hebben toegelaten, die intellectueel begrijpelijke en historisch bewezen feiten presenteren en die daarmee het bouwwerk van leugens op een kalme manier laten instorten, is meeloperij. Het zij omdat er in de organisatie sprake is van angst dat ze anders in de media worden neergesabeld en daarbij sluiting riskeren, het zij omdat men in de organisatie al meezwemt met de voorgeschreven richtlijnen. Er kunnen altijd redenen zijn om volgzaam te zijn. Maar het blijft meeloperij. Het feit dat veel vrijescholen het dragen van maskers verplicht hebben gesteld, zou nu in ieder geval voor iedereen een bron van afschuw moeten zijn over wat daardoor de kinderen is aangedaan. Het gezonde verstand wist het meteen. Onze eigen waarneming voelde het meteen. Maar het werd niet geloofd, men was bang, geloofde zichzelf niet en liet zich verleiden. Dat is hoe het kwaad bezit van je neemt en je tot zijn instrument maakt. Nu zegt de volgende wetenschappelijke studie ook: maskers zijn nutteloos, ze zijn alleen maar heel schadelijk. Dat was geen vergissing, het was niet omdat ze het nog niet wisten, dat was de bedoeling. En men ging erin mee ten koste van de kinderen - en de volwassenen. Dat was ook de bedoeling. Het gaat hier niet om zelfmedelijdende schuldgevoelens, ook niet om arrogante verwijten, maar om het besef hoe je tot mededader wordt. Dit is ook wat er gebeurde in het "Derde Rijk".

De Antroposofische Vereniging, de Vereniging van Vrijescholen, zijn waarschijnlijk niet de aangewezen instituties en het juiste middel om in deze tijd op te staan. Hier is het ieder voor zich. Mensen voor wie de geestelijke wereld, dat wil zeggen geestelijke wezens, een realiteit zijn, zien ook het kwaad en kunnen dat uithouden zonder te vluchten. Onder de mensen die in deze tijd op durven staan, zijn ook antroposofen.

Het is in deze tijd noodzakelijk om zelfstandig informatie in te winnen. Gemakzucht werkt niet langer. Het zou belangrijk moeten zijn om diegenen te steunen die de moed en helderheid hebben om zich uit te spreken uit liefde voor de waarheid. Zij riskeren hun bestaan. „Iedereen moet opnieuw de geest opnemen en moet een nieuwe impuls uit de

nieuwe geest aan de afnemende beschaving zelf geven, anders zal ze ten onder gaan.” (Rudolf Steiner, 2 juli 1920, GA 198)

Een nieuw elan of nieuwe impuls voor de Antroposofische Vereniging is gelijk aan die voor de menselijke samenleving als geheel.

De hierboven genoemde vorm van interactie en dialoog, de ik-gedragen communicatie is een middel tegen het afglijden naar fanatieke overtuigingen, versplintering, tegen het ont-ikken, tegen het feit dat het denken uit zijn baan wordt getild en wordt vervangen door een beschamend geloof. Tegen de ontworteling van de mens. In deze vorm van dialoog telt alleen wat ik echt denk, wat van mij is, ik, niet wat de gangbare opinie of de mening van anderen is. Niet wat goed is voor één partij. In de dialoog moet er bereidheid zijn om te bewegen, ook al doet het pijn. Ook al zinkt waar ik jaren aan heb gewerkt in het niets. En wil ik er daarom, als mijn prestatie, aan vasthouden. Zelfs wanneer je zelfbeeld een knauw krijgt. Dan ontstaan de heftigste tegenstellingen. En mensen zijn weerloos tegenover elkaar. Niet in het harnas van bekende inhouden. Geen enkele inhoud staat boven de mens tegenover mij. Inhouden kunnen immers illusies blijken te zijn; de persoon tegenover mij is de werkelijkheid. En in de confrontatie van tegenstellingen toch blijven luisteren. Erbij blijven, doorgaan. Tot ik de ander ervaar in zijn geestelijke werkelijkheid. Dat scheidt de geestelijke substantie en een kracht die het tegenovergestelde is van de algemene ophitsing die de oorlog van “allen tegen allen” creëert. Voor een tegengestelde beweging moet je bereid zijn de mens als spiritueel wezen te verdragen. En jezelf ook.

Mogelijke weerstand:

Een weerstand is, dat je iets te verliezen hebt. De tactiek van totalitaire systemen is dat je altijd degenen die je hebt besloten te vernietigen een sprankje hoop geeft, dat als ze nu dit of dat zouden doen of laten, dat ze er misschien toch mee weg kunnen komen. Dat als ze nu van dit of dat afstand zouden nemen, anderen zouden verraden, dat ze dan zelf gespaard zouden blijven. Van de geschiedenis kun je leren, maar je moet je er dan wel mee bezighouden.

Een weerstand is, dat het iemand te gruwelijk en complot-theoretisch voorkomt om de gebeurtenissen als opzet te zien en de verklaringen ervoor als leugens. Want dan kun je nergens meer op vertrouwen. Het autoriteitsgevoel zit diep en geeft zekerheid. Op jezelf teruggeworpen worden is onaangenaam. Maar dit hoort bij de menswording en de scholingsweg ernaar toe. Iedereen die naar het geestelijke streeft kent deze weerstand.

Een weerstand is ook, dat mensen denken dat de goede geesten het op de een of andere manier wel weer oplossen. Daarmee bedoelend dat als je in het goede gelooft, dat er dan iets gedaan is. Dat je afwach- tend blijft en in je leunstoel blijft zitten.

Een weerstand is, dat het eigenlijk heel uitdagend en ook gevaarlijk is om zelf te kijken naar wat er gebeurt, met je eigen gevoelens en den- ken, omdat het je dan ook in beslag kan nemen. Je krijgt alleen zoveel mee van wat ahrimanische activiteit is als je jezelf inlaat met de werk- zaamheid van dit wezen of wat mensen in zijn geest doen.

Of de weerstand is, dat we allemaal genoeg te doen hebben en geen tijd hebben om onszelf te informeren en misschien zelfs actief te wor- den. Het zit ons gewoon dwars dat alles is omgedraaid. Wat we voor het goede hielden blijkt het kwaad geworden. En zelfs andersom.

Een toekomstvisie op de Antroposofische Vereniging

Met het oog op het 100-jarig jubileum van de kerstconferentie en de oprichting van de Antroposofische Vereniging, zijn wij van mening dat er behoefte is aan een vernieuwd zelfbeeld en een gemeenschappelijke visie op de toekomst.

Deze visie op de toekomst van de Antroposofische Vereniging is ontwikkeld tijdens de ledenforums aan het Goetheanum in de zomer van 2023.

Het gaat hier om een lange termijnvisie. Ze beschrijft een organisatie en lange termijn projecten voor de komende decennia.

Deze brochure is als PDF beschikbaar op: <https://kurzelinks.de/z9d9>

Er zijn ook versies in andere talen: <https://encr.pw/s9rIn>

Reacties kunt u sturen naar

zukunft-anthroposophie@protonmail.com